

GÖÇÜN BİLİNMEYEN YÜZÜ İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

Nesrullah AYŞIN¹

Necmi TÜRKMEN²

GİRİŞ

İklim değışikliği, antropojenik iklim bilimi çalışmalarına dahil olmuş bilim insanları tarafından, içinde bulunduğumuz yüzyılda halk sağlığına yönelik en büyük tehdit olarak tanımlanmıştır (1). Bugün dünyanın pek çok bölgesinde çevresel değışimler sonucu ortaya çıkan insan hareketliliği yeni bir olgu değildir. İnsanlar yüzyıllardır çevrelerindeki değışimlere bağılı olarak hem mevsimsel göç etmekte hem de iklim değışikliğinin olumsuz etkileri nedeniyle göç kararı almak zorunda kalmaktadırlar. Uluslararası toplum 20. yüzyılın ikinci yarısından sonra iklim değışikliğinin ve çevrenin insan hareketliliği üzerindeki etkisine dair geniş bağları ve etkileri tanımaya başlamıştır (2). Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri projesinin ikinci aşamasında, iklim değışikliğinin önüne geçebilmek ve olumsuz etkilerine uyum sağlanmasına yönelik çaba harcanması gerektiğine vurgu yapılmaktadır. Hemşireler, çevre yönetiminin eğitimini ve teşvikini amaçlayan toplum sağlığı yaklaşımları aracılığıyla iklim değışikliğinin sağlıklıla ilgili etkilerini ele alma konusunda benzersiz bir konuma sahiptirler (1).

¹ Öğr. Gör., Hakkari Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler Bölümü, İlk ve Acil Yardım Programı, nesrullahaysin@gmail.com

² Öğr. Gör., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler Bölümü, necmiturkmenyyu@gmail.com

para tasarrufu sağlanır ve çevre üzerindeki etki azaltılır. Hastane yöneticilerinin, çevre üzerinde olumlu bir etkiyi teşvik etmek ve toplumdaki itibarlarını iyileştirmek için uygulamalarını değiştirmenin faydalarını finansal tasarrufların ek faydası ile anlamaları önemlidir (32).

SONUÇ

HSH, iklim değişikliğinin sonuçları açısından en büyük risk altında olanları değerlendirmek için yerel karar vericilerle ortaklık kurabilir. Ayrıca bu kişiler ve/veya ortamlar için acil durum hazırlık müdahale planları oluşturularak ve nüfusun sağlığına yönelik riskleri sürekli izleyerek hareket edebilir. HSH İklim değişikliğinin, hem göç ile ilişkili sağlık sonuçları hem de yoksulluk üzerinde ki doğrudan olumsuz etkileri azaltmada önemli bir role sahiptir. Bu bağlamda iklim değişikliği nedeniyle göç eden dezavantajlı grupların sağlığının sosyal belirleyicilerine yönelik riskleri engelleme ve azaltmak için çalışması önemlidir (1,33). Ayrıca iklim değişikliğine yol açacak çevresel kirleticilere yönelik çalışmalar iyileştirilmezse ülkelerin halk sağlığı maliyetleri artacak ekonomik verimlilik ise düşecektir (34)

Bu bağlamda iklim değişikliği sorunlarının çözümünde kilit role sahip halk sağlığı hemşirelerinin dezavantajlı grupların sağlık durumlarının çok boyutlu incelenmesinde, sağlığın korunmasında ve geliştirilmesinde etkili olmaları kaçınılmazdır. Bu nedenle bu gruplar için savunuculuk rollerini yerine getirerek, diğer disiplinler arasında işbirliği, eşitsizliklerle baş etme, bilgi paylaşımı, hemşirelik uygulamaları, eğitim, araştırma, yönetim, liderlik, hızlı ve etkili iletişim sağlayarak mücadelede alışlagelenden farklı roller üstlenmelidirler (35,36).

KAYNAKLAR

1. Lilienfeld E , Nicholas PK, Breakey S, et al. Addressing climate change through a nursing lens within the framework of the United Nations Sustainable Development Goals. *Nursing Outlook*; 2018;66(5): 482-494.
2. Laczko F, Singleton A. Data on Environmental Migration: How Much Do We Know? Global Migration Data Analysis Centre (GMDAC) Data Briefing Series, Germany. 2016

3. IOM. Perspectives on Migration, Environment and Climate Change, Geneva, Switzerland 2014a. (15/11/2022 tarihinde http://publications.iom.int/system/files/pdf/meccinfosheet_climatechange_activities.pdf adresinden alınmıştır).
4. IOM. International Organization for Migration 17 route des Morillons P.O. Box 17 1211 Geneva 19 Switzerland 2019. (09/11/2022 tarihinde https://environmentalmigration.iom.int/sites/g/files/tmzbd11411/files/iml_34_glossary.pdf adresinden alınmıştır).
5. Brown O. Migration and Climate Change. International Organization for Migration, IOM Migration Research Series, No: 31, Switzerland; 2008.
6. IOM. Migration and development 2011. (09/11/2022 tarihinde <https://www.iom.int/who-we-are> adresinden alınmıştır).
7. International Organization for Migration (IOM). *Human mobility in the context of environmental and climate change: assessing current and recommended practices for analysis within DTM*. Geneva: IOM. 2020. (10/11/2022 tarihinde <https://displacement.iom.int/reports/human-mobility-context-environmental-and-climate-change-assessing-current-and-recommended?close=true> adresinden alınmıştır).
8. Nicoletti A, Melde S, Guadagno L, et al. Human mobility in the context of environmental and climate change: Recent data collection tools from the International Organization for Migration to address key methodological and conceptual issues. *International Migration*. 2022. <https://doi.org/10.1111/imig.13043>
9. McLeman R. Developments in Modelling of Climate Change-Related Migration. *Climatic Change*; 2013;117(3): 599–611.
10. McAdam, J. (2012). Climate Change-Related Movement and International Human Rights Law: The Role of Complementary Protection. *Climate Change, Forced Migration, and International Law*, 52-98. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199587087.003.0004>
11. Podesta J. The Climate Crisis, Migration, and Refugees. Policy Brief, The Brookings Institution 2019. (13.11.2022 tarihinde <https://www.brookings.edu/research/the-climate-crisis-migration-and-refugees/> adresinden alınmıştır).
12. IPCC. Summary for policymakers. In: Climate Change. Impacts, Adaptation, and Vulnerability. Part A: Global and Sectoral Aspects. Contribution of Working Group II to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [CB Field, VR Barros, DJ Dokken, et al.]. Cambridge University Press, Cambridge, United Kingdom and New York, NY, USA, 2014;1-32.
13. Kniveton D, Schmidt-Verkerk K, Smith C, et al.. Climate Change and Migration: Improving Methodologies to Estimate Flows. International Organization for Migration, IOM Migration Research Series, No: 33, Switzerland. 2008.
14. IOM. IOM Outlook on Migration, Environment and Climate Change. IOM, İsviçre. 2014b. DOI: <http://dx.doi.org/10.18356/9ba951ac-en>
15. Balaban O, Özgür B, Sakar B. İklim değişikliği, göç ve yerel yönetimler. *Yerel Yönetişim ve Göç Dizisi II.*; 2021.p.43-50.

16. IDMC. Global Report on Internal Displacement 2022. (15/11/2022 tarihinde <https://www.internal-displacement.org/global-report/grid2022/> adresinden alınmıştır).
17. Migration Data Portal. Environmental Migration 2022. (15/11/2022 tarihinde https://www.migrationdataportal.org/themes/environmental_migration_and_statistics#data-sources adresinden alınmıştır).
18. IOM. IOM Global Data Institute Thematic Brief #1: Evidence Summary on Climate Change and the Future of Human Mobility 2022. (10/11/2022 tarihinde https://www.migrationdataportal.org/themes/environmental_migration_and_statistics#data-sources adresinden alınmıştır).
19. IPCC. Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability (09/11/2022 tarihinde <https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg2/> adresinden alınmıştır).
20. Bouwer K. The influence of human rights on climate litigation in Africa. *Journal of Human Rights and the Environment*; 2022;13(1): 157-177.
21. Zickgraf C. Climate change and migration crisis in Africa. *The Oxford handbook of migration crises*, 2019. p.347.
22. Mehedi Hasan M, Ghosh S, Carla dos Santos Costa A, et al. Climate change drives mass migration and threatens migrants' health: Is there a way out?. *Ethics, Medicine and Public Health*; 2021;18: 100671-100671.
23. Kristiansen M, Mygind A, Krasnik A. Health effects of migration. *Danish medical bulletin*; 2007;54(1): 46-47.
24. World Health Organization (WHO). Migration and health: key issues 2021a. (15/11/2022 tarihinde <https://www.euro.who.int/en/health-topics/health-determinants/migration-and-health/migration-and-health-in-the-european-region/migration-and-health-key-issues> adresinden alınmıştır).
25. World Health Organization (WHO). Migrants and refugees say COVID-19 has dramatically worsened their lives 2021b. (15/11/2022 tarihinde <https://www.who.int/news-room/feature-stories/detail/migrants-and-refugees-say-covid-19-has-dramatically-worsened-their-lives> adresinden alınmıştır).
26. International Council of Nurses. (ICN). Nurses, climate change and health 2018. (09/11/2022 tarihinde <https://www.icn.ch/sites/default/files/inlinefiles/ICN%20PS%20Nurses%252c%20climate%20change%20and%20health%20FIN%20.pdf> adresinden alınmıştır).
27. Dossey BM, Beck D M, Oerther S, et al. Florence Nightingale's legacy: the rationale for an integral worldview in achieving the Sustainable Development Goals. *A new era in global health: Nursing and the*; 2017;2030: 149-78.
28. CDC. CDC's Building Resilience Against Climate Effects (BRACE) Framework.2019. (09/11/2022 tarihinde <https://www.cdc.gov/climateandhealth/BRACE.htm>. adresinden alınmıştır).
29. Shaner-McRae H, McRae G, Jas V. Environmentally safe health care agencies: Nursing's responsibility, Nightingale's legacy. *Online journal of issues in nursing*; 2007;12(2).

30. Paterson JA, Ford JD, Ford LB et al. Adaptation to climate change in the Ontario public health sector. *BMC public health*; 2012;12(1): 1-12.
31. Anderko L, Chalupka S. Climate Change and Health. *The American journal of nursing*; 2014;114(8): 67-69.
32. Thomas MM. Navigating health care sustainability: Hospitals and nurse leaders addressing climate change through cost savings, adaptation, and mitigation. *Pelican News*; 2014;70(1): 6-7.
33. Canadian Nurses Association. Climate change workshop proceedings. 2014. Retrieved from http://cna-aiic.ca/~media/cna/page-content/pdf-en/climate_change_workshop_2008_e.pdf
34. Bulduk M, Kalkanlı TM. Hava Kirliliğinin en ciddi mağdurları; çocuklar. 1. Uluslararası Malatya Uygulamalı Bilimler Kongresi, Malatya, Türkiye, 20 - 22 Aralık 2019, ss.171-174.
35. Nicholas PK, Breakey S. Climate change, climate justice, and environmental health: Implications for the nursing profession. *Journal of Nursing Scholarship*; 2017;49(6): 606-616.
36. Altuğ Özsoy S, Aşşın N. COVID-19 salgınında dezavantajlı gruplar ve halk sağlığı hemşireliği. Şenuzun Aykar F, editör. İç Hastalıkları Hemşireliği ve COVID-19. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri; 2020. p.64-72.